

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — 32 — K
Félévre — — — — 16 — K
Negyedévre — — — — 8 — K
Egy hóra — — — — 2.70 K
Egyes szám ára 10 fillér

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-u. 1. hová a hirdetések, előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők. Telefon 21.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: dr. Brájer Lajos.

Felölös szerkesztő: Somfai János.

Hirdetéseket
a kiadóhivatal veszi fel. Azonkívül az összes hirdetéses irodák. Megjelenik vasár- és ünnepnapok kivételével mindennap d. u. 5 órakor

Nagybecskerek, 1917.

XLVI. évfolyam, 34. szám.

Hétfő, február 12.

LEGUJABB.

— Saját tudósítónk cenzurázott távirati jelentései. —

A nagy buvárhajóharc.

A buvárhajóharc újabb eredményei. — A helyzet Amerikával.

Newyork réműlete. — Támadás a francia kormány ellen. —

A német császár Bécsben.

A buvárhajóharc eredményei. Újabb 32 ezer tonna.

Budapest, febr. 12. Berlinből sürgönyzik:

E hó 9 ikén a már jelentettekön kívül tíz gőzöst, tízenhárom vitorláshajót 32 ezer tonna tartalommal, azonkívül nyolc halászgőzöst süllyesztettünk el.

Budapest, febr. 12. Zürichből sürgönyzik:

A Corriere Economico kimutatja, hogy az olasz flotta a buvárhajóharc következtében eddig teljes tonnatartalmának tízenkét százalékát vesztette el.

Az olasz ipartelepek teljesen szén nélkül vannak s az olasz hadseregnek lőszerrel és municióval való állatása komolyan vezélyesztelve van.

Budapest, február 12. Londonból sürgönyzik:

A 6228 tonnás Mantola angol gőzöst elsüllyesztették.

A helyzet Amerikával.

Budapest, febr. 12. Bernből sürgönyzik:

Gerard amerikai nagykövet tegnap este Berlinből ideérkezett.

Budapest, febr. 12. Newyorkból sürgönyzik:

Bernstorff gróf nagykövet és a követség személyzetének elutazására minden előkészület megtörtént. Az elutazás szerdán történik meg s a nagykövet a Friedrich VIII. gőzössel utazik Krisztianába.

Budapest, febr. 12. Berlinből sürgönyzik:

Mint a francia lapok jelentik, Amerika lázasan készül a háborúra. Az American Line olyan embereket keres, akik tudnak ágyukkal bánni, mivel saját személyzete nem ért hozzá.

Budapest, febr. 12. Newyorkból sürgönyzik: Az Associated Press jelenti Washingtonból:

A spanyol követ közvetítésével táviratokat küldöztek Németországba, amelyek a német állampolgárok kimeléséről biztosítanak. Remélik, hogy Németországban semmiféle félreértés nem fog felülkerekedni Amerika magatartása felől.

Budapest, febr. 12. A Petite Parisien jelenti Washingtonból:

A passzimizmus óráról-órára nő. A

béke főtartására minden illúzió eltűnt. Wilson nem fogja bevárni Németország újabb erőszakos cselekedetét, mert a január harmincegyedikét esetet erőszakos cselekedetnek fogja tekinteni. Wilson most gyűjti az adatokat Németország ellenséges cselekedeteinek bizonyítására. A cselekvés pillanata közeledik.

Newyork réműlete

Budapest, febr. 12. Hágából sürgönyzik:

A harcias amerikai lapok annyira felizgatták a kedélyeket, hogy a lakosság biztosnak tartja a háboru kitörését.

Szerdán nagy réműlet támadt Newyorkban, mert megdördültek a partvédő ütegek. A Sandy Hockon most ugyanis ütegeket állítottak föl s ezeket ki kellett próbálni. Ezrével rohantak az asszonyok gyermekeikkel lakásukból a belső városrészek felé. Mindenki azt hitte, hogy a németek bombazzák Newyorkot. A pánik rémes gyorsasággal terjedt el és sehogysem akart lecsillapodni, mert a 16 hüvelyes ágyuk szakadatlanul dörögtek a kikötő és Long Island felől.

Másnap még nagyobb volt az izgatottság, mert hire terjedt, hogy a kormány újabb hitelt kért a törvényhozástól a légi támadások elhárítására szolgáló ágyuk beszerzésére.

Támadás a francia kormány ellen

Budapest, február 12. Bernből sürgönyzik:

A francia szenátusban a kormányt rendkívül hevesen megtámadták a szénhiány miatt és az Angliával kötött megállapodásokat is élesen bírálták. Herriot miniszter válaszában kijelentette, hogy mindnyájan tudják, hogy mi gátolja jelenleg a hajókat abban, hogy loyálisan betarthassa Anglia megállapodásait. Jelenleg a legnagyobb szerencse Angliával szövetségben lenni. Anglia Franciaországgal szemben nagyon liberalisan jár el.

Kína is tiltakozik.

Budapest, febr. 12. Stockholm-ból sürgönyzik:

Ideérkezett jelentések szerint a kínai kormány éleshangu jegyzéket intézett Németországhoz a buvárhajó hadjárat miatt és megfenyegeti Németországot a diplomáciai viszony megszakításával.

Kína állásfoglalása valószínűleg Japán nyomására történt, nincs kizárva azonban, hogy Kína esetleges japán támadás esetére már most keres közeledést Amerikához.

A tavaszi hadjárat és a béke.

Budapest, febr. 12. Párisi lapok londoni táviratokat közölnek, amelyek szerint az entente államok hadvezetőségei mindent megtesznek, hogy a tavaszi háboru arra az eredményre vezessen, hogy a diplomaták munkája már a nyáron megkezdődhessék.

Nemzetközi munkáskongresszus.

Budapest, febr. 12. Berlinből sürgönyzik:

A Vorwärts szerint a világháboru kitörése óta most merült föl először határozottabb alakban egy nemzetközi munkáskongresszus terve, amely egyuttal a béke ügyét szolgálná.

A miniszterelnök a királynál.

Budapest, febr. 12. Bécsből sürgönyzik:

A király Tisza István gróf miniszterelnököt tegnap hosszabb kihallgatáson fogadta.

Ezután a miniszterelnök tanácskozott a közös miniszterekkel és ma este hazautazik.

A német császár Bécsben.

Budapest, febr. 12. Bécsből sürgönyzik:

A német császár Károly királynak a német főhadiszálláson tett látogatásának viszonzására ma délelőtt Bécsbe érkezett.

A képviselőházi ülések ideje.

Budapest, febr. 12. Mint a Politikai Híradó jelenti, megbeszélések folynak arra nézve, hogy a képviselőházi üléseinek idejére nézve visszaállítsák a délelőtti tanácskozások rendjét.

A Bánffy-örökösök zsarolói.

Budapest, febr. 12. Dr. Degré Vilmos amsterdami orvos és társainak zsarolási ügyében, akik egy koholt tartozás fejében 120 ezer koronáig megakarták zsarolni néhai Bánffy Dezső báró örökösait, a budapesti rendőrség ma letartóztatta a banda egy újabb tagját Gombos Salamont. Ejjel pedig az amsterdami rendőrség értesítette a budapesti rendőrséget, hogy Amsterdamban letartóztatták Degré Vilmost, a lakásán házkutatást tartottak s a talált iratokat lefoglalták.

A Torontálvármegyei Gazdasági Egyesület közgyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybeeskerek, febr. 11.

A Torontálvármegyei Gazdasági Egyesület tegnap, vasárnap tartotta rendes évi közgyűlését a vármegyeházán. A közgyűlésen a zord kemény téli idő s a közlekedési nehézségek dacára is szép számmal jelentek meg a vármegye gazdái a vármegye különböző vidékeiről.

A közgyűlésen az egyesület nagyjérdemi elnökeként Csekonic Endre gróf belső titkos tanácsosnak akadályoztatása folytán dr. Gyertyánffy László alelnök elnöklésével.

A közgyűlésen jelen voltak:

Dr. Dellimanics Lajos főispán, Jankó Agoston udv. tanácsos alispán, dr. Gyertyánffy László, ifj. dr. Daniel Pál, Poroszkay Béla, Lowieser Mihály, dr. Wattay Dezső, Jagodics János, dr. Pollák Győző, Hübsch Bernát, Róna József, Demkó István, Orsó Gáspár, Szánder Ferenc, Axmann János, Marton Andor, Kaufmann István, Szauer Mátyás, Gottschall Miklós, Neuhrohr Miklós, Bauer János (Garabos), Reitter Antal (Lovrin), Reitter Oszkár, Loch Jakab, Lósa Zsigmond, Sütő András, Koszó Antal, Kasza Illés, Palatinus György, Micsics Antal, Sárkó Mihály (Felsőmuzslya), Mészáros Zakariás (Tor-Torda), Tordai Antal, Ehrenstein Viktor, Bakalovich Plátó, Kasza Pál (Pusztakeresztúr).

A közgyűlést dr. Gyertyánffy László szép szavakkal nyitotta meg. Rámutatott arra, hogy az egyesület immár harmadik esztendeje ülésezik a világháború alatt, amelyet hadvezéreink tudásával, katonáink vitézségével mindenütt győzelmesen állunk s minden reményünk meg van arra, hogy a háborút győzelmesen befejezzük. Kiemeli, mint azt a háború folyamán már többször hangoztatott, hogy a magyar földművelő nemcsak a harctéren, hanem a termelésben is a legkiválóbban megállja a helyét. Hangoztatta, hogy a roppant küzdelemben tisztelettel kell adózni a magyar gazda asszonya és gyermekei iránt, akik itthon mindent elkövetnek, hogy pótolják a harctéren küzdő gazdát, ami épp oly hősi munka mint a harcok küzdelem.

Most következett az elnökség és az igazgató-választmány választása. Ifj. dr. Daniel Pál indítványozza, hogy a háború tartamára egyszerűen hosszabbítsák meg a vezetőség mandátumát, amit a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel magáévá tett.

Ezután Marton Andor egyesületi főtitkár betérte az egyesület elnökének Csekonic Endre gróf vbt.-nak az egyesület lefolyt évi gazdag és sikeres tevékenységéről szóló s minden részletre gondosan kiterjeszkedő jelentését, amelyet a közgyűlés egyhangú elismeréssel elfogadott.

A jelentést legközelebb közölni fogjuk lapunkban.

Uj tagokul fölvevették a következőket:

Dudvarky Szilárd jegyző Számos, Stemper Albert Nagycsics, Krausz Sándor fiai Módos, Rónay Béla földb. Kiszombor, Partos Sándor földb. Kükézháza, Gazdálkodók köre Hertelendyfalva, dr. Petkó Ignác ügyvéd Billéd, Kanizsa Béla bérlo Papd, Borbély József gazdálkodó Ótelek, Rehák György Ótelek, Mészáros Zakariás Tor-Torda, Scholt Miklós Nagycsics, Kothrein Mátyás Kistószeg, Friedmann Manó és társa bérlo Pészak, Grünwald Manó és társa bérlo Fény, dr. Kóssa Miklós közjegyző Nagymargita (Titel), Jajagin Zsiván, földb. Ókeresztúr, Drázsits Vazul jegyző Ókeresztúr, Dietrich Antal Ótelek, Blassmann J. József Nákófalva, Beslin Milán Nagykikinda, Kovács Imre Ótelek, Riha Lajos Nagykikinda, Riha András Nagykikinda, Füzér András Ótelek, Kertész Jenő Bóka, Lichtenegger Gyula Szeged, Délvidéki földm. gazd. egyesülete Torontálalmás, Blickling József Ujvár, Politzer Gyula Nagycsics, Fischer Ödön jószágigazgató Deszk, ifj. Loch Jakab Száresa, Kokas József jószágigazgató Nagykömlös, Népkör Szőreg, Bóka István Ótelek, özv. Varga Jánosné Ótelek, Grasz Miklós Nagycsics, Dávid Péter Ótelek, Szabó Pál Ótelek.

Utána Marton Andor főtitkár jelentést tett az egyesület vagyoni ügyeiről, amelyet a közgyűlés egyhangúlag elfogadott.

Menczer Lipót betérte a számvizsgálóbizottság jelentését, amelyet a közgyűlés szintén magáévá tett s a fölmentvényt minden irányban megadta.

Azután még megállapították a jövő évi költségelirányzatot, végül egy szabályrendelet-tervezet alkotását tárgyalták a kukoricamoly ellen való kötelező védekezésről.

Itt Marton Andor egyesületi főtitkár érdekes és tanulságos előadással indokolta a szabályrendelet szükséges voltát s kifejtette azokat a károkat, amelyeket a kukoricamoly főként 1914., 1915. és 1916. években Torontálvármegyében előidézett. Részletesen ismertette a kukoricamoly irtásának a módját s javasolta, hogy az egyesület terjesszen ez irányban szabályrendelet-tervezetet a törvényhatóság elé, hogy így a kukoricamoly elleni védekezés kötelezővé tétessék.

A nagy tetszéssel fogadott előadás és Szauer Árpád, Mészáros Zakariás és Menczer Lipót felszólalása után a közgyűlés kimondta, hogy a főtitkár javaslata alapján a szabályrendelet alkotásáért a törvényhatósághoz fordul.

Daniel Pál a nálunk speciálisan kárt tevő varjak pusztítása érdekében tartana szükségesnek megfelelő intézkedéseket s kéri az egyesületet találjon valamely módot a védekezésre.

Marton Andor főtitkár indítványára elhatározzák, hogy az egyesület fölir az ornitológiai központhoz, hogy adjon utasítást, hogyan járjanak el hatáson a varjak pusztításával szemben.

Jagodics János a tavaszi vetőmagvak biztosítása dolgában szólal föl, amire nézve Marton Andor főtitkár megfelelő fölvilágosítást nyújt.

Menczer Lipót indítványozza, hogy a közgyűlésből üdvözlőjek Csekonic Endre gróf vbt. elnököt, aki világszerte elismert nemes humanitárius működése miatt most akadályozva volt a megjelenésben.

Az indítványt a közgyűlés nagy lelkesedéssel elfogadja.

Ugyancsak Menczer Lipót indítványára a közgyűlés köszönetet szavaz dr. Gyertyánffy László alelnöknek a közgyűlés vezetéséért.

Végül dr. Gyertyánffy László alelnök azzal az óhajjal rekeszti be a közgyűlést, hogy a háború mielőbb befejeztessék s mielőbb köszönten be a béke áldásos helyzetét. Sajnos azonban, hogy el kell készülnünk arra is, hogy még sokáig küzdenünk kell s azért a magyar gazdának továbbra sem szabad csüggednie, Nem szabad csüggednie még akkor sem, ha úgy vélné, hogy mostohább elbánásban részesül s tovább is fáradhatatlanul kell munkálkodnia a termelés biztosításán, hogy ezzel úgy mint eddig, ezentul is biztosítsa a győzelmet.

Ezután a közgyűlés az elnök dr. Gyertyánffy elnökével véget ért.

HIREK.

— Hivatalos jelentések február hó 11-ikéről. A miniszterelnökség sajtóosztályától a következő hivatalos jelentéseket kaptuk a harctéri eseményekről:

Hőfer jelentések:

Keleti harctér:

Oenától délnyugatra Békánál és Zloczowtól délkeletre visszavertünk ellenséges portyázó különítményeket. A Stochod alsó folyásánál egyik rohamcsapatunk az oroszok állásából számos fogolytál tért vissza.

Olasz harctér:

A görzi grófságnak több helyen harc folyt az okéri arkokért, amelyeket csapataink elfoglaltak. Az ellenség ellentámadása meghiúsult. További 370 fogoly maradt kezünkön. A cs. és kir. 37. Landwehr gyalogezred a támadásban kitüntette magát. Olasz repülőök Triestre, Muggiara, a San roscói hajógyárra és

az openai tábori kórházra bombákat dobtak. Tolmeintől északra sikeres vállalkozással 42 olaszt szállítottunk be. A Stilsfi hágónál az ellenségnek állásaink ellen intézett támadásait véresen visszavertük.

Délkeleti harctér:

Változatlan.

A német nagyfőhadiszállás jelentései:

Nyugati harctér:

Rupprecht trónörökös hadserege: Lille-től nyugatra a labassei-csatorna és a Scarpe két oldalán, valamint a Somme vidékének északi részeiben élénk tűzérési harc volt. Az Anero északi partján Guendecourtól keletre és Courcelletől északra pedig gyengébb osztagokkal támadtak. A Pureaux-tól Beaucourt felé vezető uton egy századnyi szélességben benyomultak. A többi helyen részben közelharcban visszavertük őket. A trónörökös hadserege: A Maas balpartján a tüzelés, mint az előző napon, déltől kezdve fokozódott, anélkül azonban, hogy támadás fejlődött volna ki. Az silyi erdőben (St. Michieltől délkeletre) és a Mosel két partján a franciák előretörték, de védőtűzelésünkkel és kiterjesztésükben visszavertük őket. Repülőrajainkat, felderítő és támadó feladataik messze az ellenséges arcvonal mögé vetették. Ellenfeleink fontos katonai és forgalmi műveire éjjel-nappal hatásosan dobtunk bombákat.

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala: A hideg esőkenésével a harci tevékenység sok szakaszon élénkült. Postowynál a Narocz-tóól északra és Zloczowtól délkeletre visszavertünk orosz portyázó különítményeket. A Stochod alsó folyásánál rohamcsapataink, anélkül, hogy veszteségeket szenvedtek volna, az ellenség árkaiból számos fogolytál tért vissza.

József főherceg vezérezredes hadsereg arcvonalán és Mackensen vezértábornagy hadserege előtéri harcokon kívül és csak szörványosan élénkebb ágyutűzélen kívül nem volt különös esemény.

Macedon arcvonal:

Monasztirtól északnyugatra sikertelen maradt a franciák előretörése. A Doiran-tól délnyugatra pedig az angolok erős előkészítő tüzelés után megindított támadása. — Ludendorff.

— A közigazgatási bizottság ülése. Torontálvármegyei közigazgatási bizottsága dr. Dellimanics Lajos főispán elnöklésével ma délelőtt tartotta február havi rendes ülését. Az ülésen jelen voltak: Jankó Agoston udvari tanácsos alispán, Kéler Ákos megyei főügyész, dr. Haidegger Lajos m. főorvos, dr. Wattay Dezső árvaszéki elnök, Ládai Kálmán p. ü. tanácsos, a pénzügyigazgatóság vezetője, Vámos Ignác műszaki tanácsos, Grézo János és Cserei Gyula kir. tanfelügyelők, Axmann János kir. főállatorvos, Dolleschall Lajos, Hauser Károly báró és dr. Pollák Győző bizottsági tagok, Filkovich Boldizsár, Demkó István, Farkas Vince előadók, dr. Kamenszky Árpád jegyző. Az ülésen az elnök főispán bemutatva Tóth István min. tan. pénzügyigazgató levelét, amelyben közli, hogy a pénzügyminiszter őt a miniszteriumba rendelte be s így a bizottságtól elbocsúzik. Az elnök főispán rámutatott arra, hogy Tóth István hosszú éveken át volt a bizottság tagja, hasznos tevékenységet fejtett ki a közzolgálat terén. Indítványára a bizottság kimondta, hogy érdemeit jegyzőkönyvbe iktatja s búcsúiratot intéz hozzá. A bizottság legközelebbi ülését március 12-ikére tüzte ki. A szakelőadók jelentéseit holnapi lapunkban ismertetjük.

— Köszönet. A Szociális Misszió-egyesület gyermeknépnyújtására részére folytatlag következő adományokat tettük: Steinitzer, Hiller és Társa 150 K, Frank Jenő 100 K, Kaufmann Istvánné 20 K, özv. Mihálovics Ödönné 5 kiló húst küldött szegény gyermekek részére, ezenkívül még dr. Kovács Rókusné küldött meleg ruhát, harisnyát és alsó ruhát, dr. Binder Jó-

Telefon 330.

Keddén, február 12-én két előadás: d. u. 5 és este fél 9 órakor.

VÁROSI MOZI A VÁROSI SZÍNHÁZBAN.

Telefon 330.

Szerdán, február 13-án két előadás: d. u. 5 és este fél 9 órakor.

ÉG A CIRKUSZ.

A pajkos konntesz. Falrengetően kacagató vigjáték 3 felvonásban.

A legujabb háborus képek.

zsefné cipőt és ruhát. Mindezen adományokért ezután mond hálás köszönetet az egyesület elnöksége.

— **A szabad liceum előadása.** A kulturális egyesület szabad liceumában tegnap Perle Mihály, az áll. felső kereskedelmi iskola jeles tanára tartott előadást ellenségeink országairól és népeiről. Az előadó érdekes és tanulmányos ismereteket nyújtott a közönségnek Romániáról földrajzi és néprajzi tekintetben. Ismertette lakosságát, mezőgazdaságát, iparát s kereskedelmi életét, valamint népeinek jellemét. Azután Olaszországról, majd Angliáról és Oroszországról szólt behatóan alapos tudással s emellett szívesen és lendületesen, úgy hogy a közönség figyelmét teljesen lekötötte és sok ismeretét fölfrisítette. A hallgatóság mindvégig nagy érdeklődéssel és tetszéssel kísérelte a hasznos és emellett élvezetes ismeretterjesztő előadást s végül meleg ovációban részesítette a népszerű előadót.

— **Adomány.** Heller Mórné gyárosné Nagybecskerekéről 50 K. K. H. Módos 10 K adományozott a szociális misszió-egylet téli népkonyhájára javára lapunk útján.

— **A vármegyei orvosok nesztora meghalt.** A vármegyei és nagybecskereki orvosi kart mély gyász érte, dr. Guttman Jakab nagybecskereki orvos, a vármegyei orvosi kar nesztora 76 éves korában meghalt. A boldogult magas kora dacára még mindig orvosi gyakorlatot folytatott, sőt halála napjáig több jótékonyági egyletnek: Maskel el dol, Chebra Chadischa, becskereki betegsegélyző-egyletnek orvosa volt, ugyisint a háború óta a hadba-vonult eleméri körorvost helyettesítette s mint ilyen oly ügybuzgó volt, hogy hivatásának a nehéz körülmények dacára a legpontosabban megfelelt. Nagybecskereken 41 évig folytatta orvosi működését és fiatalabb éveiben a város legkeresettebb orvosai közé tartozott és így képzhetők, hogy sok tisztelője és hálás embere volt a lakosság között. De dr. Guttman mint ember is igen jellemes, őszinte, derék férfi volt és kartársai is őt, képzettségénél és jellembeli tulajdonságánál fogva tisztelték és becsülték és évekkal ezelőtt negyven éves orvosi jubileumát megünnepelni tervezték, de dr. Guttman az ünnepeltetés elől szerényen kitért. A megboldogult minden előzetes betegeskedés nélkül hirtelen halt el s temetésén nagyszámú gyászoló közönség gyűlt össze. Ravatalát hozzátartozói és rokonságán kívül a helybeli orvosi kar dr. Haidegger Lajos megyei főorvos vezetésével állta körül, kiknek nevében dr. Neumann Gyula, ezidőszent katonai főorvos bucsuztatta el a halottat, megható szavakkal esetelvé élete folyását és érdemeit.

— **Katonaotthonok a fronton.** Őfelsége a király, aki már trónörökös korában nagy szeretettel foglalkozott a katonák testi-lelki üdülésére szánt katonaotthonok gondolatával, katonai irodája útján utasította a honvédelmi minisztérium Hadsegélyező Hivatalát a katonaotthonok egységes központi szervezésére. A hivatal legsürgősebb feladatának tekinti a királyi utasítás teljesítését, a napokban már megalkak Magyarország előkelőségeiből az országos bizottság, amely a társadalmi munkát irányítani fogja.

Itt említhetjük meg, hogy a helybeli katonai parancsnokság, keresztény nőegylet, református egyház, országos ifjúsági-egylet és a hazafias közönség támogatása mellett sikerül Nagybecskereken is egy katonaotthon nyitni. Az otthont a keresztény nőegylet temesvár-úcai háza 2 szobájában most rendezik be és szerdán f. hó 14-én nyitják meg. Egyelőre 2 meleg szoba, játéktárgyak, könyv, hírlap, olvasmányok, levelezőlapok és levélpapír áll a katonáknak rendelkezésükre. Később pedig a közönség áldozatkészségéhez mérten testi frissítők is. Az otthon szellemi vezetését és anyagi ügyei rendezését Szalay Margit okleveles tanárnő fogja vezetni, míg a helyi felügyeletet Hertelendi János délután 2—8-ig a helyiségben látja el. Esetleges berendezési tárgyakat könnyű nádszékeket és kis asztalokat, játéktárgyakat, jó olvasmányokat már most szívesen kér és vesz a „Katonaotthon” Nagybecskereken, Temesvári-utca 500 sz. alatt.

— **Ég a cirkusz!** Ez a címe a Városi Mozi holnapi műsorában szereplő fő attrakciónak. Egy nagyszerű artista történet ez, de nem a sablonos keretben, hanem változatos érdekes és különös drámát tartalmaz, gyönyörű főveltelekkel, amely mindenütt elragadta a közönséget. Lesz azonkívül egy három felvonásos pompás vígjáték. „A pajkos kontesz”, amely pazar humorával hat. E mellett új háborús képek is lesznek.

Mégis

bekövetkezett az, amit fölünk telhetőleg igyekeztünk elkerülni s amitől szeretttük volna kedves, hű vevőközönségünket megkímélni. Olyan példátlan módon drágultak

meg

az összes gyártási nyersanyagok, munkabérek, szállítási költségek, hogy csak emberteleti nehézségekkel tudjuk a Diana-sósorszeszt régi kiváló minőségében és erősségében a közönségnek adni. Nem

lesz

ember, aki nem ismerné e súlyos viszonyokat, s aki ne találja ily körülmények között érthetőnek, sőt jogosnak, hogy a Diana-sósorszeszt árát újra kellett szabályoznunk. De ha majd elkövetkezik

a béke

és ismét helyreállanak a háború előtti állapotok, akkor mi is szívesen fogunk érvénybeléptetni közönségünk részére azokat az eladási árakat, melyek régebben fennállottak

Ezidő szerint a

kis üveg Diana-sósorszesz ára . . . K 1:30
nagy „ „ „ „ „ 3:50
legnagyobb „ „ „ „ „ 7:—

DIANA kereskedelmi r. t.
Budapest, V, Nádor-utca 6.

A buvárhajóharc körül.

— febr. 12.

Kormányaink ünnepélyesen kihirdették a kiméletlen buvárhajóharcot és most már szabadon szemlélhetjük a vele összefüggő dolgokat. A buvárhajóharc fog bennünket megváltani a végtelen, rettenetes küzdelemtől, a buvárhajóharc fogja meghozni a békét.

A buvárhajó tompa eszköz volt mindaddig, amíg kis sebessége ellenére is kevés fűtőanyagot és élelmiszert befogadó voltával csak rövid utakra volt használható. Csak azok a nagy és nagy teljesítő képességű buvárhajók, amelyeket a háború folyamán a legnagyobb szükség és a technikusok lángese hozott létre, csak ők valószínűleg meg a flottaparancsnokok álmát. A háború elején sürgősen és mintegy átmeneti kiegészítő gyanánt valóságos törpebuvárhajókat építettünk, csak azért, mert hamar elkészültek és kis távolságra így is használhatók voltak. Kis számú legénységük leirhatatlan áldozatkészsége és vezetőik merészlege pótolják, amivel a technika adós maradt. Sokan közülük elvesztek a tengeren. Közben azonban lázasszivű és hűvösagyú emberek éjjel-nappal rajzoltak, majd építettek és a szükség ostromsapásai alatt egy pár hónap alatt olyan technikai fejlődés ment végbe, amirehét különben évek kellettek volna. Mi volt a cél? Elérni mindazt, ami az eddigi típusokból hiányzott. A legnagyobb akciósgár, hogy a buvárhajó kiszálhasson kikötőjéből világtengerekre, sok héten át künn tartózkodhassék és idegen segítség nélkül is hazatérhessen. A tonnaszámmal már csak ennél fogva is igen nagyok kellett lennie, pedig ez még nem jelentett volna semmit, ha nem lehetett volna fokozni egyuttal a sebességet is, nehogy minden kereskedelmi gőzös kerekét oldhasson a buvárhajó üldözője elől. Ezért erős gépekre volt szükség a vízfölötti ut számára nehéz gépekre, amelyek sokkal több olajat is fogyasztottak, mint a régi gépek. Mind e követelményeknek eleget tettek és most teljesíteni kellett az utolsó feltételt is: a manővereknek minden eddigit fölülmuló gyorsaságát. A kereskedelmi hajóknak jogtalan felfegyverzése s még inkább az ellenséges hajóknak neutrális színre való átmázolása és semleges lobogókkal való maszkírozása a nagyon is könnyen megemmissíthető buvárhajókat fokozott elővigyázatosságra intették. Az utolsó percig, mikor már csak olyan messzire voltak az ellenséges hajótól, hogy egymás szavát megértették a matrózok, féniők kellett egy alattomos ágyulövéstől, amely tengerfenékre küldhette az egész hajót. Egy aránylag gyönges sérülés borzasztó következményei álltak szemben a buvárhajó egyéb dolgokban való fölényével, kiáltó ellentétben avval a hasonlíthatatlanul kisebb életveszedelemmel, amelynek a feltartóztatott gőzös legénysége, még a hajó elsüllyesztése esetén is, ki volt téve. A

tapasztalatok hosszú sora bizonyítja ezt, az elsüllyesztett hajók elpusztult legénységének száma eltűnik a megmentetteké mellett. Ellenségeink egyre szaporították és tökéletesítették a buvárhajó elleni harcra szolgáló eszközöket és az erőfeszítéseknek ebben az őrült versenyfutásában lépést kellett tartanunk velük, ha megakartuk menteni életünket és jövőnket. A buvárhajóknak takarékoskodni kellett torpedóikkal, csak a legbiztosabb és legértelmesebb célokra volt szabad kilőniök őket, közönséges használatra könnyű lövegeket s robbantóanyagokat kaptak helyettük. A kereskedelmi hajók lövegeinek egyre nagyobbodó kaliberével párhuzamosan — most már 15 centiméteres ágyuk is vannak a hajók fedélzetén — meg kellett erősíteni a buvárhajók páncélzatát is és mindenekelőtt meg kellett gyorsítani a víz színe alá való bukásához szükséges időt. Ez a manőver számos apró folyamatból tevődik össze és tapasztalt kéznek kell elindítania őket, hogy ne járjon nyomukban rögtöni katasztrófa. A sülyesztő berendezéseknél is erős gépekre volt szükség, amelyek egy pár másodperc alatt exploziószerűen fejtik ki minden erejüket. Így megint nagyobb lett a hajó súlya. És végül a víz alatti sebességet is tetemesen fokozni kellett, ha különösen veszélyes helyeken rövid idő alatt át akarták juttatni hajókat, ami viszont az akkumulátortelemek szaporítását kívánta meg, hogy a villamosáram kellő erőre fokozódjék.

Mindeme követelmények egybehangolása hozta létre a buvárcirkálókat, a technika csodáját, amely körül most forog a világ,

A világtörténet nem tud példát arra, hogy életükért küzdő népek etikai tekintetből és ellenségtől rég megszegett törvények tiszteletéből ne feszítették volna meg kimélelően minden erejüket. Mi voltunk az egyetlenek, akik ezt megtettük, mert hiszen már régen viselhettük volna a buvárhajóharcot olyan formák közt, aminőkre most ellenségeink békeajánlatunk visszautasításával kényszerítettek. A buvárhajók most átvették az ágyuktól a királyok ultima ratiójának szerepét!

Tengerészeink évek óta sóvárogva várták azt a pillanatot, amikor végre szabadkezett kapnak, a pillanatot, amely véget vet a hamis játéknak, amelyet ellenségeink a semleges lobogóval és a genfi keresztel üzték, s sok szép és hamis szólamnak, a tengeri jog egész álszent kiforgatásának; Csikorgó foggal és megkötött kézzel nézték, hogy lejtenek el előttük a löszerral vagy csapatokkal színültig megrakott hajók, egyik a másik után, a vöröskeresztes lobogó, vagy a megfelelő átmázolás védelme alatt, anélkül, hogy nekik még csak a különös rakomány megszemlélésére is joguk lett volna. Flottaszám usztak el az oruk előtt ilyen hajók, meg az ugynevezett postahajók, arcátlanul kihasználták a mi tisztességünket és a törvények védelmét, amelyek a népek mind magasabb kulturfejlődését tetelezték fel és e fejlődést akarták szolgálni, Ellenségeink persze elvből minden hajónkat megtorpedóztak és még jól emlékszünk fegyvertelen flottagőzöseink és kórházhajóink meg a tömegesen elsüllyesztett török vitorlások botrányára. Pedig ellenségeink velünk szemben még abban a kedvező helyzetben is voltak, hogy e hajókat kobozmány gyanánt honi kikötőikben vontathatták, amit mi legtöbbször nem tehattünk. Sohasem látjuk világosabban, hogy két egész különböző jog uralkodik a világon, mint ha a központi hatalmak és ellenségeink tengeren viselt dolgait összehasonlítjuk. Mi csak azt tettük, ami szabad volt, sőt annál is kevesebbet és az mégis mindig jogtalanság számba ment: ők pedig csupa tiltott dolgot műveltek és a világ mégis jogosnak tekintette. Ennek is vége lesz csakhamar. El fogják ismerni, hogy jogosan cselekszünk és pedig abban a mértékben, ahogy elismerik hatalmunkat, hogy ennek a minket megillető jogunknak érvényt is szerezzünk. Ujra fel fog tamadni a tengerek szabadsága, fel fog tamadni valamennyi nép szabadsága a tengeren,

A nagybecskereki járás főszolgabirajától.
690—1917. szám. 123—32

Pályázati hirdetmény

A bégafői községi szülésznoi állás elhalálozás folytán megüresedett, amelyre ezenel pályázatot hirdetek.

Javadalom évi 240 korona fizetés és a gyermekágyas nők 6 napi ellátása után járó 6 korona látogatási díj, amennyiben további szükséges a látogatás, úgy minden további napra 1—1 korona jár még, a szegény nők ellátását pedig ingyen kell végeznie.

Felhívom a pályázni ohajtókat, hogy kelően felszerelt kérvényeiket folyó hó 25-ig hozzám terjesszék be.

Nagybecskereken, 1917. évi február hó 3. napján.

Lowieser s. k. főszolgabíró.

Diósadi Bodó János honvédszázados aktuális háborus művei:

A nemzetközi jogok a háboruban.

I. Szárazföldi háboru.

II. Tengeri háboru . . . . . 2.— K.

A kémkedés békében és háboruban 1.— K.

A franktirőr harc . . . . . 1.— K.

Montenegróiak a balkáni háboruban 1.80 K

A világháboru és a hadijog . . . . . 3.— K.

Megrendelhetők:

Minden nagyobb hazai könyvkereskedésben.

Főbizományos: Toldi Lajos könyvkereskedő, Budapest, II., Fő-utca 2. szám.

A Nagybecskereki Takarékpénztár

mint a Devisa Központ bizományos

vesz és elad a m. kir. miniszterium 4308/1916. sz. rendeletében foglaltak szerint:

**külföldi pénznemeket,
arany- és kereskedelmi érméket**

továbbá eszközöl

**Márka és egyéb külföldi
valuta-átutalásokat**

a Devisa Központ által megállapítandó napi árfolyamok mellett.

Ház eladó

NAGYBECSKEREKEN, ötszobás urilakkal.

Ugyanott eladók képek, könyvek, képes folyóiratok is. — Közelebbit a kiadóhivatásban.

Tanulólanysok

hetifizetéssel felvételek

helyi nagyobb iparvállalatnál.

Nyomdásztanoncul

legalább két középiskolát jó eredménnyel végzett fiu hetifizetéssel azonnal felvétetik

lapunk nyomdájában.

Szerb-aracsi Takarékpénztár Részvénytársaság Törökbecsén zárszámadásai az 1916. üzletéről.

MEGHIVÓ. A „SZERB-ARACSI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG-TÖRÖKBECSÉN” t. részvényesei ezennel a **XII. rendes közgyűlésre**

amely az intézet helyiségeiben 1917. évi február hó 24-én d. e. 9 órakor fog megtartatni, tisztelettel meghívotnak.*

H A P I R E N D:

1. Két tag megválasztása a jegyzőkönyv hitelesítésére.
2. Az igazgató-bizottság jelentése.
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. A zárszámadások jóváhagyása, az igazgató- és felügyelő-bizottság részére leendő felmentvény megszavazása.
5. Igazgató-bizottság indítványa a tiszta nyereség felosztása iránt.
6. Öt tag választása az igazgató-bizottságba.
7. A felügyelő-bizottság megválasztása.
8. Esetleges indítványok.

Törökbecsén, 1917. évi január hó 25-én.

AZ IGAZGATÓ-BIZOTTSÁG.

* § 47. Azon részvényesek, kik a közgyűlésen részt veunni akarnak, felhivatnak, hogy részvényeiket szelvényekkel együtt legalább 8 nappal a közgyűlés előtt az intézet irodájába letétbe helyezték.

VAGYON.

MÉRLEG-SZÁMLA, lezárva 1916. évi december hó 31-én.

TEHER.

Pénzkészlet			34173	38	Részvénytőke	120000	—		
Váltók:					be nem fizetett	60000	—	60000	—
a tárcában	542458	—			Tartalékalap			21257	23
visszszámításban	84260	—	626718	—	Takarékbetétek	489883	34		
Értékpapírok			11721	04	Rendes hetibetétek	227	—	490110	34
Leltár			700	—	Visszszámított váltók			84260	—
Különféle követelések			1693	53	Hitelezők			2872	—
					Fel nem vett osztalék			290	—
					Átmeneti kamatok			7000	—
					Tiszta nyereség			9216	38
			675005	95				675005	95

VESZTESÉG.

VESZTESÉG ÉS NYERESÉG SZÁMLA, lezárva 1916. évi december hó 31-én.

NYERESÉG.

Kamatok:					Áthozat az 1915. évről			476	29
takarékbetétek után	22822	32			Váltók utáni kamat			58069	21
visszszámított váltók után	9545	38	32367	70	Értékpapírok jövedelme			272	—
Állami adó	2167	96							
Községi pótdadó	2166	—							
Utadó	145	18							
10% takarékbetétek utáni adó	2282	30	6761	44					
Fizetések			7600	—					
Költségek			2126	07					
Lakbér			500	—					
Kereskedelmi kamara illeték			187	—					
Betegsegélyző pénztár			58	91					
Tiszta nyereség			9216	38					
			58817	50				58817	50

Törökbecsén, 1916 december hó 31-én.

Bain Vlada s. k., pénztárnok.

Bain Vlada s. k., igazgató-helyettes.

Sztaitis Iván s. k., könyvvezető.

Blázsín Ráda s. k.

Lálits Milos s. k.

Tuczakov Vuka (bevonult).

Glavás Milos s. k.

Bain Vlada s. k.

Glavás Isza s. k.

Kovacsev Sztevan s. k.

Sztankovits Milanko s. k.

Tuczakov Szvetozár s. k.

Ezen „Mérleg, Veszteség- és Nyereség-számla” a „Szerb-Aracsi Takarékpénztár részvénytársaság” üzletkönyveivel összehasonlított, mindkettő megegyezőnek és helyesnek találtott. — Törökbecsén, 1916 december hó 31-én.

A „Szerb-Aracsi Takarékpénztár részvénytársaság Törökbecsén” FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁGA:

Petrovits Dusan s. k.

Glavaski Mihajlo s. k.

Sztankovits Bogolyub s. k.

Miletits Arkadije s. k.

Malessev Bogolyub s. k.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálmál Nagybecskereken.

Kiadó: Pleitz Fer. Pál